

Utenriksdepartementet

Vår fil: B13-KJ037
Vårt arkiv: 402
Saksbeh: Kristel Jüriloo

Oslo, 1. november 2013

Høring – Norges andre rapport til FNs menneskerettighetsråd om gjennomføringen av menneskerettighetene i Norge

FFO viser til høringsbrev av 26. september 2013 der FFO inviteres til å gi kommentarer til Norges andre rapport til FNs Menneskerettighetsråd om gjennomføringen av menneskerettighetene i Norge.

Innledning

Pkt. 3. i rapporten skal illustrere hvilke utfordringer som foreligger ved gjennomføringen av menneskerettigheter i Norge. Departementet har kun vist til universell utforming av det fysiske miljøet og levekårene til utviklingshemmede som utfordringer ved gjennomføringen av menneskerettighetene til funksjonshemmede. FFO ber departementet anerkjenne at det foreligger utfordringer ved gjennomføringen av funksjonshemmedes menneskerettigheter på alle samfunnsområder.

Utfordringer ved gjennomføringen av funksjonshemmedes menneskerettigheter – diskriminering på alle samfunnsområder

Likestillings- og diskrimineringsombudet får flest klager om diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.¹ Diskriminering omfatter også indirekte diskriminering der en nøytral lov eller praksis har det resultat at funksjonshemmede stilles dårligere enn ikke funksjonshemmede.

FFO erfarer at funksjonshemmede har dårligere tilgang til utdanning, arbeid, bolig og mindre mulighet for deltakelse i samfunnslivet og fritidsaktiviteter. Videre har ikke habiliterings- og rehabiliteringstilbud og tilgjengelighet blitt prioritert i så stor grad som det har vært behov for. Samlet gir dette dårligere levekår for funksjonshemmede enn ikke funksjonshemmede og hindrer funksjonshemmede i å bidra i samfunnet på lik linje med andre.

¹ <http://www.ldo.no/Global/statistikk/2013-08/LDO%20%C3%85rsstatistikk%202013%20f%C3%B8rste%20halv%C3%A5r%20august%202013.pdf>

Forskjell på det å ha rett og få rett

I følge departementet er arbeid for å sikre overenstemmelse mellom norsk rett og Norges internasjonale forpliktelser en nasjonal prioritet. Under kapittel 4. savner FFO en problematisering av forskjellen mellom det å ha rett og få rett. Det er helt avgjørende for å oppnå gjennomføring av menneskerettighetene at også overenstemmelse mellom norsk *praksis* og våre internasjonale forpliktelser føres opp som en nasjonal prioritet.

Funksjonshemmedes rettigheter er i hovedsak ikke svekket de siste ti årene. Det er konklusjonen i en rapport om utviklingen av funksjonshemmedes rettssituasjon, utarbeidet på oppdrag fra FFO.² Utfordringen ligger i forvaltningens praktisering av det eksisterende regelverket. Det skjer daglige brudd på lovfestede rettigheter. Når lovfestede rettigheter som gjennomfører menneskerettigheter brytes, er det også et brudd på våre internasjonale forpliktelser. Mange funksjonshemmede har heller ikke de nødvendige mulighetene til å kreve rettighetene sine oppfylt eller til å benytte klagemuligheter ved brudd på disse rettighetene. Forskjellen mellom det å ha rett og få rett er indirekte diskriminering og opprettholder barrierene mot full inkludering i samfunnet.

Gjennomføring av CRPD i norsk lov

FFO har siden Rettighetssenterets opprettelse i 2000 ført dokumentasjon på funksjonshemmedes rettssituasjon i forvaltningens håndheving av lovfestede rettigheter. Henvendelser til Rettighetssenteret viser at staten må prioritere CRPD gjennomføring av CRPD i norsk lov og fortrinnsvis gi konvensjonen forrang foran norsk lov. Gjennomføring av konvensjonen i norsk lov, med forrang, vil bidra til bedre etterlevelse av eksisterende rettigheter og dermed sikre full inkludering av funksjonshemmede i samfunnet.

Ratifisering av tilleggsprotokollen til CRPD

I dag har 78 stater ratifisert eller sluttet seg til tilleggsprotokollen til CRPD. Det er avgjørende for funksjonshemmedes rettssikkerhet at også Norge ratifiserer tilleggsprotokollen til CRPD. Henning Harborgs utredning om konsekvensene av tilslutning til tilleggsprotokollen til FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og Frode Elgesems utredning om konsekvensene av ratifisering av tilleggsprotokollen til FNs Barnekonvensjon viser at det er behov for å styrke de økonomiske, sosiale og kulturelle rettighetene i Norge. Det er særlig behov for å gi utsatte grupper rett til en individuell klagerett ved brudd på CRPD.

² Else L. McClimans: Utviklingen av funksjonshemmedes rettigheter siste ti år – hvor står vi foran Stortingsvalget i 2013?, 2013

FFOs anbefalinger:

På bakgrunn av ovenstående fremstilling, ber FFO departementet om å ta med følgende i rapporten:

Pkt. 3.1.4:

- Anerkjenne at en av utfordringene ved gjennomføringen av funksjonshemmedes menneskerettigheter er diskriminering på alle samfunnsområder

Pkt. 4i:

- Arbeide for å sikre overensstemmelse mellom norsk rett og *praksis* og Norges internasjonale menneskerettsforpliktelser
- Ratifisere tilleggsprotokollen til CRPD

Pkt. 4ii:

- Gjennomføre CRPD i norsk lov, med forrang foran norsk lov

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGORGANISASJON

Liv Arum
Generalsekretær

Kopi sendes til: Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet